

Jan Tęgowski

<https://orcid.org/0000-0002-3349-9640>

Uniwersytet w Białymstoku

O Łoknickich raz jeszcze. Uzupełnienia i poprawki do artykułu *Rodzina Łoknickich herbu Nieczuja na Podlasiu i w powiecie brzesko-litewskim do połowy XVII wieku („Rocznik Lituanistyczny” 5, 2019)*

Zarys treści

W artykule przedstawiono nowe informacje dotyczące rodziny Łoknickich uzyskane już po publikacji poświęconego im artykułu. Rzucają one światło zarówno na kwestie genealogii samych Łoknickich, jak również rodzin z nimi spowinowaconych.

Abstract

The article offers new information about the Łoknicki family, obtained after the publication of the study devoted to them. It sheds light both on the question of the genealogy of the Łoknickis themselves and of the families related to them by marriage.

Słowa kluczowe: Podlasie, Wielkie Księstwo Litewskie, szlachta, małżeństwa, Łokniccy, genealogia, herbarze

Keywords: Podlasie, Grand Duchy of Lithuania, nobility, marriages, Łoknicki family, genealogy, armorials

Jeszcze kilkanaście miesięcy temu byłem przekonany, że udało mi się przedstawić rodzinę Łoknickich w miarę wyczerpująco¹. Jednak już po ukazaniu się mojego tekstu drukiem kilkanaście nieznanych mi wypisów źródłowych udostępnił mi prof. Andrzej Rachuba, za co w tym miejscu serdecznie dziękuję. Podziękowania należą się też mojemu Uczniowi – dr. Tomaszowi Jaszczoltowi, który udostępnił mi wiele skanów źródeł znajdujących się w Mińsku. Sam również nie przestałem

¹ J. Tęgowski, *Rodzina Łoknickich herbu Nieczuja na Podlasiu i w powiecie brzesko-litewskim do połowy XVII wieku*, „Rocznik Lituanistyczny” 5, 2019, s. 121–144.

poszukiwać i znajdować istotne dopełnienia, co skłania mnie do pospiesznego opublikowania uzupełnień i poprawek, by ewentualni kontynuatorzy tej tematyki mieli w miarę spójny i kompletny materiał. Najważniejszą wszak rzeczą jest poszukiwanie i odkrywanie prawdy historycznej.

Pierwszym z tych uzupełnień jest wskazanie imienia żony wojskiego bielskiego Jana Faraura Łoknickiego oraz uściślenie daty zawarcia małżeństwa przez jego syna Mariana, sekretarza królewskiego, na podstawie wypisu źródłowego ze Zbioru Zygmunta Glogera w Krakowie: „1574. Marianus Łoknicki secretarius SRM, filius Joannis Łoknicki tribuni terrae Bielscensis ex Marina Jasińska procreatus, tertiae sortis bonorum Łoknica, Leniewo, et Miękisze erga alios fratres suos in terra Bielscensi iacentium haeres, atque Anna filia olim Joannis Hamszej coniuges et quidam praedicta consors cum Pocij Wasilewicz Jelec subiudice Słonimensi avo suo proprio”². Z zacytowanego tekstu źródłowego wynika, że oboje rodzice Mariana Łoknickiego i jego rodzeństwa żyli jeszcze w 1574 r., a jego matka, z domu Jasińska (Jasięńska), miała na imię Maryna. We wspomnianym artykule o Łoknickich przypuszczałem, że mogła mieć na imię Katarzyna, co okazało się domysłem nietrafnym³. Z przywołanego źródła wynika także, że właśnie w 1574 r. Marian Łoknicki poślubił Annę, córkę nieżyjącego już wtedy Jana Hamszeja, której towarzyszył jej dziad, Pocij Wasilewicz Jelec, podsędek słonimski. Był on prawnym opiekunem Anny Hamszejówny, choć nie był jej rodzonym dziadkiem. Jak wskazałem w przywołanym moim artykule o Łoknickich, matką Anny Hamszejówny była starościna stokliśka Zofia Montanówna Mieleska. Możliwe, że Pocij Wasilewicz Jelec był bocznym krewnym z pokolenia dziada Anny Hamszejówny. Cofnięcie daty zawarcia małżeństwa Mariana Łoknickiego z Anną Hamszejówną pozwala przypuszczać, że najstarsze dzieci tej pary mogły się urodzić jeszcze w latach 70. XVI w.

Drugim uzupełnieniem jest uściślenie daty zgonu młodszego z synów sekretarza JKM Stanisława Łoknickiego – Jakuba. Otóż 13 czerwca 1621 r. Adam i Jakub Stanisławowice Łokniccy wystąpili jako posiadacze dóbr w Siechnowiczach⁴. Datą *post quem* śmierci Jakuba jest zatem 13 czerwca 1621 r. Wiedząc, że już 1 września tego roku Adam Łoknicki wystąpił z siostrą Marianną Franciszkową Umiastowską bez udziału brata, możemy przypuszczać, że zgon Jakuba nastąpił między 13 czerwca a 1 września 1621 r. Siechnowicze były dobrami wniesionymi przez matkę Adama i Jakuba, Elżbietę Małachowską.

Gdy chodzi o potomstwo Mariana Łoknickiego, to mamy kolejne potwierdzenie i uzupełnienie dotyczące małżeństw jego córek. W księdze grodzkiej brańskiej

² ANK, Zbiór Zygmunta Glogera, sygn. 18, s. 510. Pocij Wasilewicz Jelec, podsędek słonimski, spotykany jest w źródłach od 1570 do 1581 r.; zob. *Тастаменты шляхты і мяшчан Беларусі другой паловы XVI ст.*, wyd. А.Ф. Аляксандрава, В.У. Бабкова, І.М. Бобер, Мінск 2012, nr 73, 74, 87.

³ J. Tęgowski, *Rodzina Łoknickich...*, s. 125.

⁴ NGAB, f. 1705, op. 1, nr 141a, s. 277.

zdeponowanej w archiwum w Mińsku pod 1610 r. znajdujemy opisanie przez woźnego Jana Stockiego próby wydzielenia części majątku nieruchomego w Leniewie na rzecz Barbary Łoknickiej i Marcina Niemiry⁵. Była to realizacja wyroku sądu wileńskiego. 4 września 1610 r. na miejscu stawili się wraz ze Stanisławem Łoknickim, sekretarzem królewskim, wspomniany woźny w towarzystwie dwóch szlachciców oraz mierniczego Macieja Ruty. Ta informacja przybliżyła nas do ustalenia przypuszczalnej daty małżeństwa Barbary Marianówny Łoknickiej na okres przed połową 1610 r. W księgach grodzkich brzeskich (a właściwie w jednym z sumariuszy) znajdujemy natomiast pod datą 26 czerwca 1621 r. Barbarę Marianównę Łoknicką jako żonę Marcina Niemiry z Ostromęczyna, chorążego mielnickiego⁶. W tej samej księdze pod datą 17 września tego roku znajdujemy informację o tym, że Regina Marianówna Łoknicka była żoną Jana Przyszychockiego⁷. W tym samym źródle pod tą samą datą wystąpiła też Barbara z Łoknickich Janowa Mielezskowa. Mając na uwadze to, że znana nam wcześniej Barbara Łoknicka (córka Mariana) była żoną chorążego mielnickiego Marcina Niemiry, to panią Janową Mielezskową należy identyfikować jako jej stryjeczną siostrę, a więc córkę Stanisława Janowica Łoknickiego, gdyż jak wiadomo Przeclaw Łoknicki nie pozostawił potomstwa. Możemy tu jeszcze dodać, że Katarzyna Marianówna Łoknicka owdowiała po 9 lipca 1631 r., kiedy to po raz ostatni wystąpiła razem z mężem Bartoszem Irzykowiczem⁸. Można ustalić datę *post quem* śmierci Krzysztofa Marianowica Łoknickiego. Przed sądem grodzkim brańskim 13 stycznia 1606 r. Stanisław i Przeclaw Łokniccy w imieniu swych bratanków Krzysztofa, Jana, Mikołaja i Stanisława procesowali się z synami Kaliksta Brzowski⁹. Kolejność wystąpienia synów Mariana Łoknickiego wskazuje, że Krzysztof był najstarszym z braci. Krzysztof Łoknicki zmarł po 13 stycznia 1606, a przed 1611 r., gdy majątek ojczysty z rąk stryja Stanisława przejął Jan Łoknicki jako najstarszy żyjący syn Mariana¹⁰.

Istotną informacją jest fakt dziedziczenia dóbr Siechnowice przez potomstwo Stanisława Łoknickiego i Elżbiety Małachowskiej, co zauważamy we wpisie do ksiąg grodzkich brzeskich z 13 czerwca 1621 r.¹¹ Dobra te, jak wspomniano, przypadły im po matce, a że były one znacznie oddalone od ziemi bielskiej, to ostatni żyjący męski potomek Stanisława Łoknickiego przeniósł się do ziemi brzeskiej. Ten szczegół pozwala nam rozwinąć wątek identyfikacji męża Krystyny Marianówny Łoknickiej, nazwanej w źródle Janową Ciechnowską, ale zapewne

⁵ NGAB, f. 1708, op. 1, nr 101, k. 414.

⁶ NGAB, f. 1705, op. 1, nr 141a, s. 291.

⁷ *Ibidem*, s. 362.

⁸ *Ibidem*, s. 504.

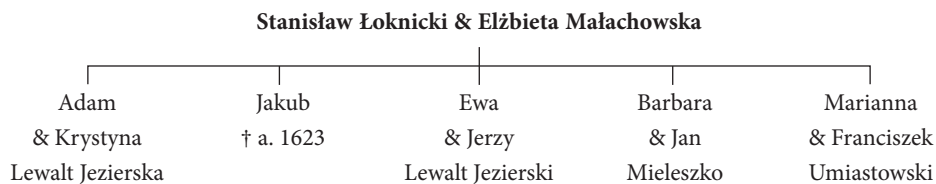
⁹ NGAB, f. 1708, op. 1, nr 96, k. 132v.

¹⁰ Zob. J. Tęgowski, *Rodzina Łoknickich...*, s. 141.

¹¹ Zob. przyp. 4.

poprawnie Siechnowską, której mąż mógł być blisko spokrewniony z jej stryjną, Elżbietą Małachowską z Siechnowic¹².

1 września 1621 r. wystąpili w źródle Adam Stanisławowic Łoknicki z siostrą Marianną Franciszkową Umiastowską¹³. Oznacza to, że Stanisław Janowic Łoknicki oprócz dwóch synów i Ewy, wydanej za Jerzego Lewalt Jezierskiego, miał jeszcze co najmniej dwie córki: Barbarę Mieleszkową i Mariannę, która poślubiła Franciszka Umiastowskiego. Nie może tu być mowy o tym, że została pomyłona ze swą stryjeczną siostrą Maryną, żoną Benedykta Buchowieckiego¹⁴. Franciszek Umiastowski herbu Roch był, jak podaje Wojciech Wijuk Kojalowicz, jednym z zatwierdzających elekcję Władysława IV z województwa brzeskiego¹⁵. Zapewne bliską jego krewną była Anna Umiastowska, żona Stanisława Aleksandra Łoknickiego wojskiego brzeskiego, stryjecznego brata Marianny. W świetle tych ustaleń Stanisław Łoknicki i Elżbieta Małachowska mieli co najmniej pięcioro dzieci, co przedstawia poniższy schemat.

Kolejne uzupełnienie dotyczy drugiej żony Mikołaja Piotra Łoknickiego, Eleonory Zwierzówny, która pozostawiła po sobie testament spisany 6 kwietnia 1650 r. i aktykowany 15 tego miesiąca¹⁶. Dowiadujemy się z niego, że po śmierci swego pierwszego męża Eleonora wyszła za mąż za Kazimierza Władysława Korsaka Zaleskiego, miecznika połockiego, marszałka mozyrskiego. Wcześniej jednak z pierwszym mężem miała syna Mikołaja, który urodził się jako *post-humus* i pozostawał pod opieką stryja Jana. Ten jednak, nie mając posiadłości w Wielkim Księstwie Litewskim, zdał opiekę nad Mikołajem najpierw jego babce, a następnie matce, która zmarła przed 28 lipca 1650 r., a opiekę nad małoletnim chorążym bielskim przejął Kazimierz Umiastowski, sędzia ziemski brzeski i sekretarz królewski¹⁷, prawdopodobnie krewny ze strony matki. Z małżeństwa

¹² J. Tęgowski, *Rodzina Łoknickich...*, s. 129.

¹³ NGAB, f. 1705, op. 1, nr 141a, s. 351.

¹⁴ J. Tęgowski, *Rodzina Łoknickich...*, s. 127.

¹⁵ A. Kojalavičius-Vijūkas, *Sacer nomenclator familiarum et stemmatum Magni Ducatus Lituaniae et provinciarum ad eum pertinentium / Šventasis Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos bei jai priklausančių provincijų giminių ir herbų vardynas*, tłum. z j. łac. S. Narbutas, Vilnius 2015, s. 654–655.

¹⁶ LVIA, SA 2, k. 1244–1346v.

¹⁷ RGADA, f. 389, op. 1, nr 124, k. 228–228v.

z marszałkiem mozyrskim urodziło się dwóch przyrodnych braci Mikołaja Łoknickiego: Krzysztof i Hieronim Korsakowie, co okazało się, gdy oskarżyli oni swą bratową Annę Zofię z Młóżewskich Mikołajową Łoknicką o zamordowanie męża, w związku z czym domagali się dóbr Mokransy po matce Eleonorze Zwierzównie. Oskarżenie to datowane jest na 10 listopada 1669 r., co wskazuje na datę *ante quem* tragicznej śmierci chorążycy Mikołaja¹⁸. Następstwem tego jest kolejna informacja, że król Michał Korybut Wiśniowiecki wyznaczył opiekunów małoletnich dzieci Mikołaja: Antoniego i Marianny Łoknickich w osobach ich stryja Krzysztofa Karola Łoknickiego opata oliwskiego i Adama Pocięja rotmistrza JKM¹⁹. 20 października 1670 r. opat oliwski Krzysztof Karol i jego stryjeczni bracia Łokniccy Aleksander i Bartosz podczaszy grodzieński wystąpili jako opiekunowie dzieci Mikołaja chorążycy bielskiego²⁰. Adam Pocięj wyznaczony na opiekuna dzieci Mikołaja Łoknickiego to drugi małżonek Zofii Łoknickiej, córki wojskiego brzeskiego Stanisława Aleksandra Łoknickiego, która owdowiała po Nikodemie Skinderze i już 22 czerwca 1666 r. poświadczona jest jako żona Pocięja²¹. Do zawarcia tego małżeństwa musiało dojść kilka lat wcześniej, gdyż już w grudniu 1678 r. Zofia oddała do klasztoru sióstr brygidek w Brześciu swą córkę Barbarę i przeznaczyła na jej posag kwotę 3 tys. zł zapisanych na swych dobrach podlaskich²². Z akt grodzkich brańskich z początku 1686 r. dowiadujemy się, że Zofia Łoknicka Adamowa Pocięjowa stolnikowa brzeska zmarła na krótko przed 4 marca 1686 r.²³ Anna Młóżewska, wdowa po Mikołaju Łoknickim, już 10 stycznia 1672 r. poświadczona jest jako żona Piotra Stanisława Greka, a zmarła przed 20 maja 1680 r., gdy jej mąż sprzedał majątności w Łozowicy i Czyżewiczach Benedyktowi Sapieże²⁴. W świetle informacji zawartej w spisie urzędników brzeskich drugi mąż Anny Młóżewskiej ożenił się po jej śmierci z pisarzówną ziemską bielską Teofilą Żelską, która była wdową po Zygmuncie Hornowskim, pisarzu ziemskim brzeskim²⁵. I jeszcze drobne uzupełnienie w kwestii drugiego imienia syna Mikołaja Łoknickiego i Anny Młóżewskiej, które przytacza jego krewny Leonard Zaleski, syn Anny Łoknickiej i Krzysztofa Zaleskiego, a brzmi ono Antoni Kazimierz²⁶. W takim też brzmieniu występuje w aktach kościelnych przed sądem

¹⁸ NGAB, f. 1705, op. 1, nr 16, k. 561.

¹⁹ *Ibidem*, nr 7, k. 531–532.

²⁰ *Ibidem*, nr 17, k. 62v, 133–137v.

²¹ *Urzednicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. 8: *Ziemia brzeska i województwo brzeskie XIV–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, T. Jaszczółt, A. Radaman, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, A. Macuk, A. Danilczyk, A. Haratym, Warszawa 2020, s. 187.

²² NGAB, f. 1708, op. 1, nr 188, k. 314–316.

²³ *Ibidem*, nr 186, k. 146.

²⁴ NGAB, f. 1705, op. 1, nr 17, k. 914–923. Całą sprawę opisał K. Zdański, *Przyczynki do dziejów powiatu brzesko-litewskiego i ziem nim objętych*, Warszawa 1936, s. 87.

²⁵ *Urzednicy Wielkiego Księstwa Litewskiego...*, t. 8, s. 133.

²⁶ NGAB, f. 1708, op. 1, nr 182, k. 78v.

biskupa łuckiego Franciszka Prażmowskiego 14 kwietnia 1698 r., gdy małżonka Zofia Sosnowska oskarżała go o roztrwonienie majątku i znęcanie się nad nią²⁷. Pozbawił ją m.in. dachu nad głową i próbował umieścić w klasztorze brygidek brzeskich. Trzeba wspomnieć, że Zofia Sosnowska, zanim została żoną Antoniego Kazimierza Łoknickiego, była zamężna za skarbnikiem połockim Samuelem Janem Koryckim²⁸, z którym miała trzy córki: Katarzynę, Pudencjanę i Mariannę. Opiekę nad nimi i ich majątkiem sprawował po śmierci ich matki, która nastąpiła przed 11 lutego 1699 r., ich ojczym²⁹. Jest to ostatnie poświadczenie naszego Łoknickiego jako osoby żyjącej. Poprzedni mąż Zofii Sosnowskiej, Samuel Jan Korycki, syn Jerzego, zmarł przed 21 maja 1686 r., kiedy to aktykowano jego testament, zatem do powtórnego małżeństwa Zofii mogło dojść najwcześniej na początku 1687 r. W 1688 r. Antoni Kazimierz Łoknicki objął urząd podczaszego grodzieńskiego, który zapewne przypadł mu po jego bliskim krewnym, Bartoszu Łoknickim, i dierzył go do lutego 1699 r. Trzeba też dodać, że wcześniej – w sobotę po święcie Podwyższenia Krzyża Świętego (16 września) 1684 r. – Antoni Kazimierz dokonał w aktach grodzkich mielnickich zapisu swych dóbr na rzecz Zofii Łoknickiej i Adama Pocieja, co zostało wpisane też do akt brańskich 15 stycznia 1685 r.³⁰ Jak już wspomniano, Antoni Kazimierz Łoknicki miał niełatwy charakter, co uwidoczniło się nie tylko w jego pożyciu małżeńskim, lecz także w tragicznym incydencie, który miał miejsce około 1689 r. Był on wtedy towarzyszem husarii JKM i z jego udziałem doszło do zabójstwa Michała Lewalt Jezierskiego, o czym dowiadujemy się z akt grodzkich brzeskich³¹. Fakt, że Łoknicki nazwany został jedynie towarzyszem husarskim, wskazuje, że rzecz wydarzyła się jeszcze przed objęciem przezeń urzędu podczaszego grodzieńskiego, co nastąpiło to 5 lipca 1688 r.

Jest wielce prawdopodobne, że Michał Jezierski, żonaty z Marianną Surażanką, był dalszym krewnym Antoniego Łoknickiego (jeśli był descendentem – wnukiem – Ewy Łoknickiej i Jerzego Lewalt Jezierskiego). Jak wiadomo, Ewa Stanisławówna Łoknicka wyszła za mąż za Jerzego Jerzowica Jezierskiego około 1620 r., a więc ewentualny ojciec Michała mógł narodzić się wkrótce po tej dacie. Wojciech Wijuk Kojalowicz w swym *Nomenklatorze* wyprowadza od tej pary dwóch synów: Michała i Jana³². Ofiara Antoniego Kazimierza Łoknickiego mogła być potomkiem jednego z nich. Ich hipotetyczne pokrewieństwo oddaje poniższy schemat.

²⁷ Archiwum Diecezjalne w Siedlcach, sygn. D38, k. 153v–155 (za wskazanie tego źródła dziękuję dr. Tomaszowi Jaszczolowski).

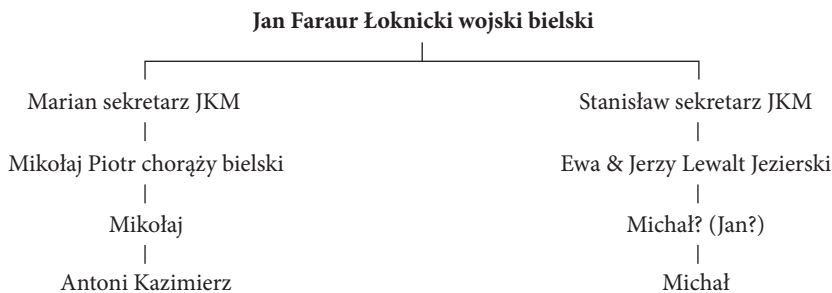
²⁸ *Urządnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. 5: *Ziemia połocka i województwo połockie XIV–XVIII wiek*, red. H. Lulewicz, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, A. Haratym, A. Macuk, A. Radaman, współpr. W. Hałubowicz, P.P. Romaniuk, Warszawa 2018, nr 767.

²⁹ NGAB, f. 1705, op. 1, nr 27, s. 1032.

³⁰ NGAB, f. 1708, op. 1, nr 182, k. 59v–61v.

³¹ NGAB, f. 1705, op. 1, nr 110, s. 77.

³² A. Kojalavičius-Vijūkas, *op. cit.*, s. 375.

Kolejnym uzupełnieniem jest imię żony Stanisława Aleksandra Łoknickiego, 2. voto Jurzycowej. Otóż obok imienia Anna w niektórych źródłach pojawia się drugie imię Teodora. Anną Teodorą nazwał ją jej syn Jerzy Łoknicki, jezuita, zapisując jej dobra ojcowskie Stary Zdzitów w województwie brzeskim³³. To imię swej matki wymieniła też Zofia Łoknicka Adamowa Pociejowa, stolnikowa brzeska³⁴. W głównym tekście o Łoknickich publikowanym wcześniej przytoczyłem źródło informujące o wpłacie w 1645 r. przez Jana Łoknickiego pewnej sumy pieniędzy na rzecz swego bratanka Krzysztofa Łoknickiego, cystersa oliwskiego³⁵. Jak się okazuje ze sprawy toczącej się w 1647 r. przed sądem grodzkim brańskim była to kwota 1000 zł polskich, stanowiąca zadatek na rzecz odkupu od Krzysztofa jego części ojcowizny, co oprotestowała jego matka wraz z aktualnym swym mężem Jerzym Jurzycem³⁶.

Wracając do rodziny Jana Marianowica Łoknickiego, możemy też uzupełnić imię jego córki, żony Krzysztofa Zaleskiego, dzierżawcy wójtostwa zbuckiego, występującej jako Anna Łoknicka w 1654 r.³⁷ Mając na uwadze fakt, że na wójtostwo zbuckie otrzymał przywilej króla Jana Kazimierza Aleksander Łoknicki z datą 20 grudnia 1650 r.³⁸, małżeństwo Anny z Krzysztofem Zaleskim nie mogło być zawarte przed tą datą. Pozwala to ustalić przybliżoną datę zamążpójścia Anny Łoknickiej za Krzysztofa Zaleskiego, który przez fakt poślubienia siostry Aleksandra Łoknickiego mógł wejść w dzierżawę tego wójtostwa. Zatem do małżeństwa tego mogło dojść między 1651 a 1654 r. Z późniejszych akt dowiadujemy się, że wartość posagu Anny Łoknickiej wynosiła 2500 zł, o co dopominał się od swych wujów jej syn Leonard Zaleski³⁹. Wiemy też, że miała ona siostrę Krystynę, która w 1683 r. zrzekła się na rzecz brata Aleksandra należnych jej

³³ NGAB, f. 1705, op. 1, nr 8, s. 1095–1097 (Brześć, 6 III 1662 r.).

³⁴ *Ibidem*, nr 24, s. 65 (1683 r.).

³⁵ J. Tęgowski, *Rodzina Łoknickich...*, s. 138.

³⁶ NGAB, f. 1708, op. 1, nr 138, k. 88.

³⁷ ANK, Zbiór Zygmunta Glogera, sygn. 19, s. 773.

³⁸ NGAB, f. 1708, op. 1, nr 141, k. 457v–458 (na k. 462 informacja, że na początku 1651 r. A. Łoknicki musiał zmagać się z Józefem Długowskim *illegitimum possessorem* tego wójtostwa).

³⁹ NGAB, f. 51, k. 34v–35.

po rodzicach udziałów w Leniewie⁴⁰. Określiła się ona jako żona Władysława Massalskiego podkomorzego grodzieńskiego. Jednakże urząd podkomorzego sprawował w latach 1659–1670 Stanisław Massalski wojewódzic brzeski, z tego wynika więc najpewniej, że pomyłono jego imię bądź też mąż Krystyny Łoknickiej był dwojga imion⁴¹. W spisie urzędników odnotowana została jako żona Massalskiego Marcybella Naruszewiczówna, kasztelanka żmudzka, która zmarła przed 1671 r. Jest jednak prawdopodobne, że pierwsza żona Massalskiego zmarła nieco wcześniej, a jej mąż zawarł kolejny związek małżeński. Gdy zaś chodzi o synów Jana Łoknickiego, to wiemy, że zanim jeden z nich, Bartosz, ożenił się z Anną Koszewską, to już w 1646 r. zaręczył się z Dorotą, córką wojskiego bielskiego Teofila Brzozowskiego, wdową po Janie Tołwińskim, w związku z czym spisano intercyzę pod zakładem 3 tys. zł⁴². Jednakże z niewiadomych przyczyn do zawarcia tego małżeństwa nie doszło, gdyż jak wiemy Bartosz poślubił Annę Koszewską, Dorota została zaś wydana za Piotra Grodzickiego⁴³. Fiasko tego mariażu nastąpiło przed 1649 r., kiedy Bartosz ożenił się z Anną Koszewską. Starszy syn Jana Łoknickiego osiągnął urząd podczaszego grodzieńskiego i był razem z bratem wybierany z ziemi bielskiej do różnych gremiów. Aleksander został w 1668 r. sędzią kapturowym, natomiast Bartosz poborcą podatkowym⁴⁴. Aleksander również w czasie następnego bezkrólewia był sędzią kapturowym, Bartosz natomiast w latach 1670, 1671, 1673 i 1674 był poborcą różnego rodzaju podatków⁴⁵. W 1683 r. Aleksander Janowic Łoknicki zapisał swej córce Teresie na wypadek swej śmierci 2 tys. florenów⁴⁶. Z innego źródła dowiadujemy się, że miał jeszcze dwóch synów: Nikodema i Kazimierza, którzy protestowali w 1688 r. przeciwko pretendentom do spadku po bezpotomnie zmarłym ich krewnym Leonardzie Zaleskim⁴⁷. Było to przyrodnie rodzeństwo Leonarda Zaleskiego. Graficznie linia potomków Jana Marianowica Łoknickiego przedstawia się następująco:

⁴⁰ NGAB, f. 1708, op. 1, nr 52, k. 447.

⁴¹ *Urządnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. 2: *Województwo trockie XIV–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, A. Haratym, współpr. A. Macuk, J. Aniszczyk, Warszawa 2009, nr 2037.

⁴² NGAB, f. 1708, op. 1, nr 137, k. 9–10 (31 XII 1646 r.).

⁴³ J. Tęgowski, *Rodowody dwóch linii Brzozowskich na przykładzie rodzin podkomorzego bielskiego Teofila oraz descendantów Mikołaja podkomorzego bielskiego (do końca XVII w.)*, w: *Studia genealogiczne: poświęcone pamięci profesora Włodzimierza Dworzaczka*, t. 3, red. A. Sikorski, T. Sławiński, Warszawa 2019, s. 325.

⁴⁴ ANK, Zbiór Zygmunta Glogera, sygn. 16, s. 151.

⁴⁵ *Ibidem*, s. 163, 170, 173, 182, 186, 189.

⁴⁶ NGAB, f. 1708, op. 1, nr 52, k. 447v.

⁴⁷ *Ibidem*, nr 189, k. 389v.

Jednymi z ostatnich moich uzupełnień będą informacje o współrodowcach żony Przeclawa Łoknickiego, Katarzyny Kuneckiej na Podlasiu. Otóż w wywodzie szlachectwa Mikołaja Łyczki dokonany przed szlachtą zgromadzoną w Proszowicach 13 września 1605 r. dowiadujemy się, że jego matką była Dorota Kunowska herbu Radwan⁴⁸. Czy można jednak uznać ją za bliską krewną Kuneckiej, pochodzącej także z Małopolski? Trudno powiedzieć. Mikołaj Łyczko znalazł się na Podlasiu około 1580 r., poślubiając Ewę Mieńską i obejmując w posiadanie dobra Mień i Kalinowiec. Możliwe, że to on wyswatał Przeclawa Łoknickiego ze swoją domniemaną krewną. Nie była ona wszakże jedyną Kunecką na Podlasiu w XVII w. W 1610 r. znajdujemy następujący zapis źródłowy: „Alexander filius olim Joannis Wiński in Winna, Kocze haeres distr. Drohic., et Barbara Kunecka coniuges”⁴⁹. Inna zaś Kunecka „Dianna, filia Valeriani Kunecki, relicta consors Nicolai Zdanowicz Hajewnik Hryniewicki in Hryniewicze et Hwozna haeredis” wystąpiła w źródle z 1618 r.⁵⁰ W kolejnym roku wyszła za Erazma Sankiewicza, później zaś znalazła schronienie razem z siostrą Krystyną w klasztorze franciszkanów w Brześciu Litewskim⁵¹. Jak wiadomo, były one córkami brata Katarzyny Kuneckiej.

* * *

Reasumując tę garść uzupełnień, poprawek, sprostowań do moich wcześniejszych ustaleń na temat rodziny Łoknickich, pragnę zaznaczyć, że udało się wydobyc z anonimowości kilka osób przeważnie płci żeńskiej, których małżeństwa wskazują na atrakcyjność paranteli dla rodzin pretendujących do stanowisk senatorskich: Niemirów, Pocijów, Massalskich, nie mówiąc już o rodzinach zajmujących miejsce w lokalnych elitach Podlasia i Wielkiego Księstwa Litewskiego. Za skłonnością do spowinowacenia się z rodziną Łoknickich przemawiały nie tyle piastowane urzędy tak świeckie, jak i duchowne jej przedstawicieli, ile ich zdolność majątkowa. Posagi i wiana sytuowały tę rodzinę wśród średnio zamożnej szlachty i w takim kręgu pogranicza polsko-litewskiego zawierano małżeństwa.

⁴⁸ CDIAUL, f. 812, op. 1, nr 16, k. 102.

⁴⁹ *Ibidem*, nr 9, k. 59.

⁵⁰ *Ibidem*, nr 11, k. 83v (1618 r.).

⁵¹ *Ibidem*, k. 93; J. Tęgowski, *Rodzina Łoknickich...*, s. 135.

Streszczenie

Niniejsze dopełnienia i sprostowania do obrazu dziejów rodziny Łoknickich, oparte na nowych źródłach, powiększają wiedzę o nich o kilka osób, a mianowicie dwie córki sekretarza JKM Stanisława Łoknickiego (Barbarę i Mariannę), córkę Jana Marianowica Łoknickiego (Krystynę) oraz dzieci Aleksandra Janowica Łoknickiego (Teresę, Nikodema, Kazimierza), dodając też informacje o ich małżonkach. Wydobyto też z anonimowości postać żony wojskiego bielskiego Jana Faraura Łoknickiego (Marynę Jasińską) oraz jej prawnuczkę Annę Janównę, żonę Krzysztofa Zaleskiego, a także dokonano kilku uściśleń chronologicznych. Niewątpliwie istotną jest informacja o zaręczynach Bartosza Łoknickiego z wojszczanką bielską Dorotą Brzozowską, które nie zakończyły się jednak małżeństwem. Dużo miejsca poświęcono też postaci Antoniego Kazimierza, który miał na sumieniu zabójstwo oraz trwonienie majątku i znęcanie się nad żoną.

On the Łoknickis Once More. Supplements and Corrections to the Article *The Łoknicki Family of Nieczuja Coat of Arms in Podlasie and Brest-Litovsk District until the Mid-Seventeenth Century* („Rocznik Lituanistyczny” 5, 2019)

Summary

These corrections and supplements to the history of the Łoknicki family, based on new sources, add several new members of the family, namely two daughters of HM's secretary Stanisław Łoknicki (Barbara and Marianna), one daughter of Jan Marianowic Łoknicki (Krystyna), and the children of Aleksander Janowic Łoknicki (Teresa, Nikodem, and Kazimierz), together with the information about their spouses. In addition, we derived from anonymity the wife of the *wojski* (Lat. *tribunus*, military officer) of Bielsk, Jan Faraur Łoknicki (Maryna née Jasińska), and her great-granddaughter Anna Janówna, wife of Krzysztof Zaleski. We also made some chronological corrections. Undoubtedly, there is an essential piece of information about the engagement of Bartosz Łoknicki with Dorota Brzozowska, daughter of the *wojski* of Bielsk Teofil Brzozowski, which did not result in marriage. We also devoted a lot of space to Antoni Kazimierz, who had a murder on his conscience, as well as recklessly squandering his fortune and mistreating his wife.

Bibliografia

Źródła archiwalne

Archiwum Diecezjalne w Siedlcach, sygn. D38.

Archiwum Narodowe w Krakowie (ANK), Oddział na Wawelu, Zbiór Zygmunta Glogera, Wypisy z ksiąg ziemskich i grodzkich podlaskich (tzw. Kapicjana) z XV–XVIII w., sygn. 16, 18, 19.

Lietuvos valstybės istorijos archyvas (LVIA), SA 2.

Національны гістарычны архіў Беларусі, Мінск (NGAB): f. 51; f. 1705, op. 1, nr 7, 8, 16, 17, 24, 27, 110, 138, 141a; f. 1708, op. 1, nr 52, 101, 137, 138, 141, 182, 186, 188, 189.

Российский государственный архив древних актов, Москва (RGADA), f. 389, op. 1, nr 124.

Центральный державний історичний архів України, Львів (CDIAUL), f. 812, op. 1, nr 9, 11, 16.

Źródła drukowane

Тастаменты шляхты і мяшчан Беларусі другой паловы XVI ст., wyd. А.Ф. Аляксандрава, В.У. Бабкова, І.М. Бобер, Мінск 2012 / *Tastamenty shliakhty i miashchan Belarusi druhoi palovy XVI st.*, wyd. А.Ф. Аліаксандрава, W.U. Babakova, I.M. Bober, Minsk 2021.

Opracowania

Kojalavičius-Vijūkas A., *Sacer nomenclator familiarum et stemmatum Magni Ducatus Lituaniae et provinciarum ad eum pertinentium / Šventasis Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos bei jai priklausantių provincijų giminių ir herbų vardynas*, tłum. z j. łac. S. Narbutas, Vilnius 2015.

Tęgowski J., *Rodowody dwóch linii Brzozowskich na przykładzie rodzin podkomorzego bielskiego Teofila oraz descendantów Mikołaja podkomorzego bielskiego (do końca XVII w.)*, w: *Studia genealogiczne: poświęcone pamięci profesora Włodzimierza Dworzaczka*, t. 3, red. A. Sikorski, T. Sławiński, Warszawa 2019, s. 307–342.

Tęgowski J., *Rodzina Łoknickich herbu Nieczuja na Podlasiu i w powiecie brzesko-litewskim do połowy XVII wieku*, „Rocznik Lituanistyczny” 5, 2019, s. 121–144.

Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy, t. 2: *Województwo trockie XIV–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, A. Haratym, współpr. A. Macuk, J. Aniszczyk, Warszawa 2009.

Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy, t. 5: *Ziemia połocka i województwo połockie XIV–XVIII wiek*, red. H. Lulewicz, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, A. Haratym, A. Macuk, A. Radaman, współpr. W. Hałubowicz, P.P. Romaniuk, Warszawa 2018.

Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy, t. 8: *Ziemia brzeska i województwo brzeskie XIV–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, T. Jaszczołt, A. Radaman, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, A. Macuk, A. Danilczyk, A. Haratym, Warszawa 2020.

Zdański K., *Przyczynki do dziejów powiatu brzesko-litewskiego i ziem nim objętych*, Warszawa 1936.

Jan Tęgowski – emerytowany profesor Uniwersytetu w Białymstoku. Główne zainteresowania badawcze związane są z genealogią dynastyczną Giedyminowiczów i Piastów, jak również genealogią szlachecką, w tym rodzin związanych z Wielkim Księstwem Litewskim. Pasjonat odkrywania nowych źródeł, które zmieniają spojrzenie na dotychczasową wiedzę o ludziach i sprawach dziejących się w średniowieczu i czasach wczesnonowożytnych. E-mail: jan.tegowski@poczta.onet.pl